



Agencija za energijo

Utemeljena odločitev Agencije za energijo o določitvi metodologije referenčnih cen za prenosni sistem zemeljskega plina

na podlagi četrtega odstavka 27.
člena Uredbe Komisije (EU)
2017/460 z dne 16. marca 2017 o
oblikovanju kodeksa omrežja o
usklajenih tarifnih strukturah za
plin

Maribor, marec 2019
www.agen-rs.si



1 UVOD

Uredba Komisije (EU) 2017/460 z dne 16. marca 2017 o oblikovanju kodeksa omrežja o usklajenih tarifnih strukturah za plin (UL L, 72 z dne 17. 3. 2017, str. 29, v nadaljevanju Uredba 2017/460) v četrtem odstavku 27. člena nacionalnim regulativnim organom nalaga, da v petih mesecih po končanem posvetovanju o metodologiji referenčnih cen v skladu s točko (a) šestega odstavka 41. člena Direktive 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES (UL L, 211 z dne 14. 8. 2009, str. 94, v nadaljevanju Direktiva 2009/73/ES) sprejmejo in objavijo utemeljeno odločitev o vseh navedbah iz prvega odstavka 26. člena Uredbe 2017/460 iz dokumenta iz postopka posvetovanja.

Uredba 2017/460 določa kodeks omrežij, s katerim se določajo pravila o usklajenih tarifnih strukturah za plin, vključno s pravili o uporabi metodologije referenčnih cen, ustreznih zahtevah za posvetovanje in objavo ter izračunu pridržanih cen za standardne produkte zmogljivosti. Na podlagi 26. člena Uredbe 2017/460 in na podlagi odločbe agencije št. 212-14/2017-01/222 z dne 7. 11. 2017 je operater prenosnega sistema zemeljskega plina, družba PLINOVODI, Družba za upravljanje s prenosnim sistemom, d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 11B, 1000 Ljubljana, opravil postopek posvetovanja, ki se je zaključilo 31. 10. 2018. Vsi dokumenti, objavljeni v postopku posvetovanja, so objavljeni na spletni strani operaterja prenosnega sistema v slovenskem in angleškem jeziku. Če se agencija v tej dokumentu sklicuje na posamezni dokument iz posvetovanja operaterja prenosnega sistema, bo to v besedilu v nadaljevanju navedeno.

Po izvedenem postopku posvetovanja je Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev (v nadaljevanju ACER) 13. 12. 2018 skladno s tretjim odstavkom 27. člena Uredbe 2017/460 objavila in posredovala svoje ugotovitve (Poročilo agencije - Analiza dokumenta posvetovanja o tarifni strukturi za prenos plina v Sloveniji z dne 13. 12. 2018, v nadaljevanju Analiza - ACER). Skladno s četrtem odstavkom 27. člena Uredbe 2017/460 Agencija za energijo (v nadaljevanju agencija) v nadaljevanju podaja obrazložitve k svoji odločitvi glede navedb iz prvega odstavka 26. člena Uredbe 2017/460 iz dokumenta iz postopka posvetovanja.

V tem dokumentu so podane utemeljene odločitve o vseh navedbah iz prvega odstavka 26. člena Uredbe 2017/460. Pri svojih odločitvah je agencija upoštevala dokument operaterja prenosnega sistema, objavljen v javni obravnavi, in Analizo - ACER, zato je odločitev agencije v nekaterih delih drugačna oziroma spremenjena glede na dokument operaterja prenosnega sistema, ki je bil objavljen v javni obravnavi.

Skladno z Energetskim zakonom (Uradni list RS, št. 17/14 in 81/15; v nadaljevanju EZ-1) agencija predpiše metodologijo obračunavanja omrežnine, s katero se določijo tarife in tarifni elementi, storitve, ki jih lahko operater zaračunava, ter način izračuna omrežnin. Na podlagi Analize - ACER in te utemeljene odločitve je agencija sprejela nov Akt o metodologiji za obračunavanje omrežnine za prenosni sistem zemeljskega plina, ki ga je svet agencije potrdil na svoji redni seji 26. 3. 2019 in bo objavljen v Uradnem listu RS.

2 METODOLOGIJA REFERENČNIH CEN

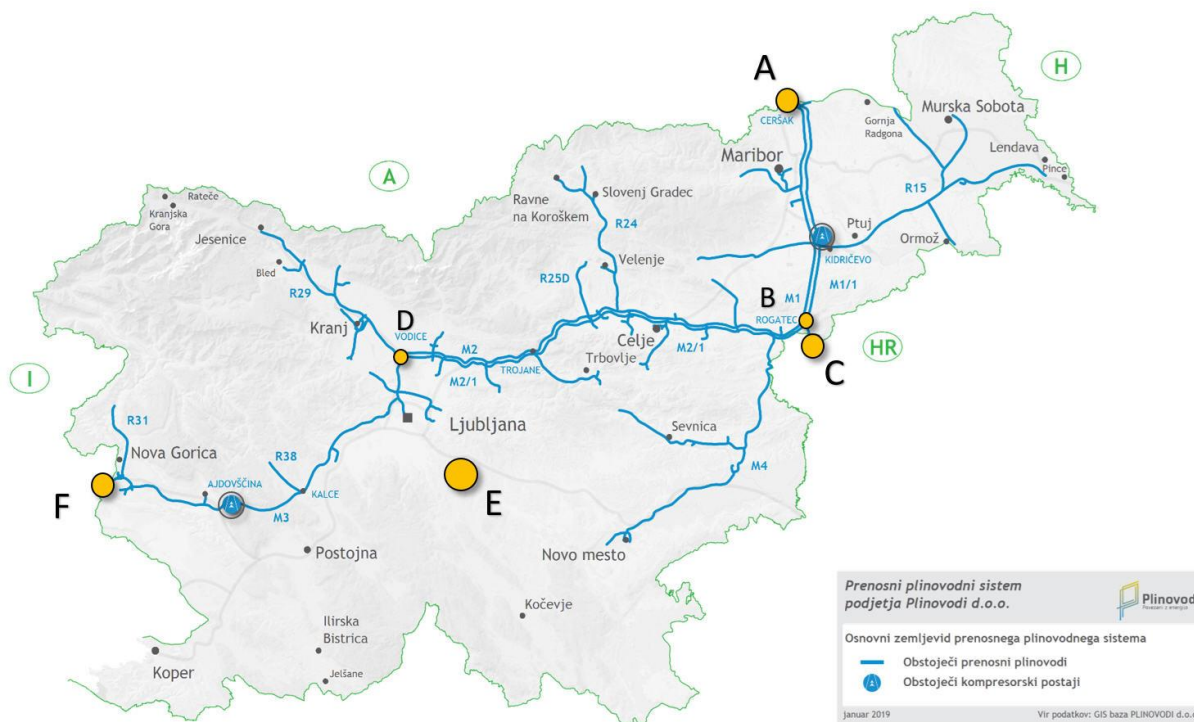
V okviru postopka posvetovanja operaterja prenosnega sistema je bila uporabljena matrična metoda. Agencija bo v nadaljevanju pojasnila in utemeljila, da je izbira matrične metode ustrezna.

Za namene določanja tarifnih postavk se v Sloveniji za vstopne in izstopne točke prenosnega sistema zemeljskega plina že od leta 2013 uporablja matrična metoda.

Referenčne cene, določene z matrično metodo, odražajo upravičene stroške posameznih delov prenosnega sistema.

Z uporabo matrične metode se določijo referenčne cene za posamezno vstopno in izstopno točko prenosnega sistema. Enostaven prikaz slovenskega prenosnega sistema je na Sliki 1:

Slika 1: Slovenski prenosni sistem



Vstopno-izstopne točke, ki povezujejo slovenski prenosni sistem s tujimi prenosnimi sistemi, so Ceršak, Šempeter pri Gorici ter Rogatec. Navedene točke predstavljajo vstopne ter izstopne povezovalne točke. Na povezovalni točki Ceršak povratni tok ni omogočen, ampak je tok plina možen le v smeri Avstrija – Slovenija. Na vstopno-izstopnih točkah Šempeter pri Gorici ter Rogatec je povratni tok mogoč.

Na prenosni sistem znotraj Slovenije je priključenih 154 uporabnikov sistema, od tega 12 operaterjev distribucijskih sistemov in trije operaterji zaprtih distribucijskih sistemov ter 139 končnih odjemalcev. Te izstopne točke znotraj

Slovenije predstavljajo domače izstopne točke in skladno z Uredbo 2017/460 predstavljajo homogeno skupino točk. V času izdaje tega dokumenta v Sloveniji ni vstopnih točk znotraj Slovenije oziroma domačih vstopnih točk, saj za zdaj znotraj Slovenije ni proizvodnje zemeljskega plina, ki bi injicirala zemeljski plin v prenosni sistem.

Tabela 1: Tehnične zmogljivosti posamezne vstopne ali izstopne točke

Vstopno oz. izstopna točka		Tehnična zmogljivost na dan 1. 1. 2019 [MWh/dan]
Vstopna točka	Ceršak	139.155
	Šempeter pri Gorici	28.316
	Rogatec	7.731
Izstopna točka	Ceršak	0
	Šempeter pri Gorici	25.742
	Rogatec	68.289
	Slovenija – domača izstopna točka	73.643

Za določitev referenčnih cen so na podlagi matrične metode uporabljeni podatki o predvidenih zakupljenih zmogljivostih posamezne točke, ki so navedeni v Tabeli 2.

Tabela 2: Predviden zakup posamezne vstopne ali izstopne točke

Vstopno oz. izstopna točka		Predviden zakup zmogljivosti [MWh/dan]
		2020
Vstopna točka	Ceršak	44.336
	Šempeter pri Gorici	1.798
	Rogatec	1.005
Izstopna točka	Ceršak	0
	Šempeter pri Gorici	692
	Rogatec	13.427
	Slovenija – domača izstopna točka	53.212

Referenčne cene na podlagi matrične metode se določijo tako, da upoštevajo:

- nadomestno vrednost prenosnega sistema,
- porazdelitev tistega dela upravičenih stroškov, ki se nanašajo na prenosne storitve na podlagi zmogljivosti, in
- obremenitev posameznih delov prenosnega sistema ob nastopu vršne obremenitve prenosnega sistema.

Pri določitvi referenčnih cen z matrično metodo se le-te določijo z uporabo optimizacijskega procesa, katerega cilj je določitev minimalnih razlik med tarifami za posamezne vstopne ali izstopne točke in stroški, ki pripadajo določenemu delu sistema.

Prenosni sistem obsega 1.174 km plinovodov, kompresorski postaji v Kidričevem (10,5 MW) in Ajdovščini (9 MW) ter 247 merilno-regulacijskih oz. drugih postaj. Tlorisne dolžine prenosnih plinovodov glede na premer cevi prikazuje Tabela 3.

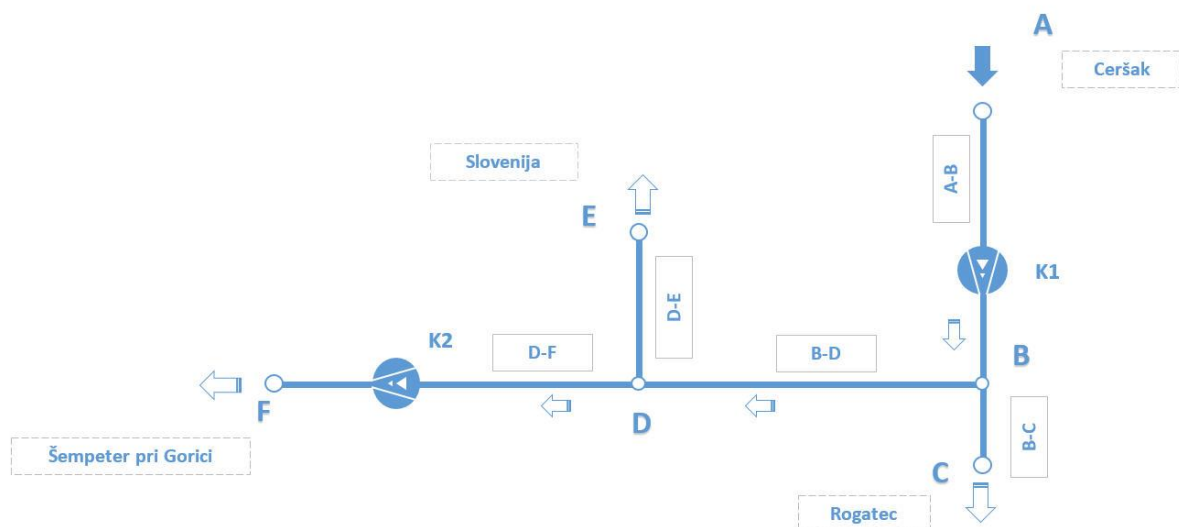
Tabela 3: Dolžine prenosnih plinovodov glede na premer

	Dolžina v km
DN 500	270,5
DN 800	166,9
DN < 500	736,8
Skupaj	1.174,3

Kot vhodni parameter določitve referenčnih cen je upoštevana nadomestna vrednost prenosnega sistema. Za nadomestno vrednost prenosnega sistema se uporabi nabavna vrednost prenosnega sistema. Za leto 2020, za katero se določajo referenčne cene, znaša nadomestna vrednost 756,3 mio EUR in je enaka nabavni vrednosti sredstev prenosnega sistema na dan 31. 12. 2018. Glede na nadomestno vrednost posameznega dela prenosnega sistema se določijo upravičeni stroški za leto 2020. Slika 2 prikazuje delitev prenosnega sistema na posamezne dele.

Za potrebe določitve referenčne cene posamezne vstopne ali izstopne točke je treba določiti začetno in končno točko dela prenosnega sistema s homogenimi značilnostmi. Vsi stroški prenosnega sistema na tem delu se v nadaljevanju glede na vršno obremenitev tega dela sistema pripišejo posamezni vstopni oziroma izstopni točki.

Slika 2: Shema prenosnega sistema z deli sistema, katerih stroški se pripišejo posamezni točki



Del prenosnega sistema med točko A in B predstavlja del magistralnega plinovoda M1 in M1/1 med MMRP Ceršak oziroma državno mejo in MMRP Rogatec. Točka B predstavlja "stičišče", iz katerega se lahko zemeljski plin prenaša naprej po slovenskem prenosnem sistemu proti zahodu ali pa proti hrvaškemu prenosnemu sistemu. Ta del prenosnega sistema vključuje tudi kompresorsko postajo Kidričevo. Stroški tega dela prenosnega sistema se odražajo v ceni vstopne točke Ceršak ter v drugih vstopnih ali izstopnih točkah, če je ta del poti uporabljen za prenos plina do uporabnika. Ker je v dnevju največje obremenitve sistema ves plin

vstopil skozi točko A in bil transportiran do uporabnikov sistema na izstopnih točkah, se stroški te poti odražajo tudi v vseh referenčnih cenah za izstopne točke.

Prenosni sistem med točko B in C predstavlja del magistralnega plinovoda M1, vendar le od točke B, ki predstavlja MMRP Rogatec in je "stičišče", iz katerega se lahko zemeljski plin prenaša naprej po slovenskem prenosnem sistemu proti zahodu ali pa proti hrvaškemu prenosnemu sistemu. Točka C predstavlja mejno točko s Hrvaško. Stroški, nastajajoči na odseku B-C, se pripišejo referenčni ceni točke Rogatec.

Odsek prenosnega sistema, označen B-D, med točko B in D predstavlja magistralni plinovod M2 in M2/1 med MMRP Rogatec in MRP Vodice. V Vodica se tok plina lahko preusmeri v različne smeri. V odseku B-D je zaznana največja poraba slovenskih odjemalcev, zato se stroški, povezani z odsekom B-D, odražajo v referenčni ceni za izstopno točko znotraj Slovenije ter v referenčni ceni izstopne točke Šempeter pri Gorici.

V referenčno ceno izstopne točke znotraj Slovenije se vključijo tudi vsi stroški prenosnega sistema, ki so na shemi predstavljeni kot odsek med točkama D in E in vključujejo vse dele prenosnega sistema, ki jih uporabljajo le končni odjemalci ter operaterji distribucijskih sistemov, priključeni na izstopne točke znotraj Slovenije ne glede na njihovo dejansko lokacijo. Ta del prenosnega sistema vključuje npr. plinovode z nižjim premerom oziroma nižjim tlakom, priključke (MRP in MP), reducirne postaje in podobno.

Zadnji del prenosnega sistema predstavlja plinovod M3 med MRP Vodice in MMRP Šempeter pri Gorici oziroma državno mejo, pri čemer je točka Vodice označena s črko D, Šempeter pri Gorici pa s črko F. Stroški, povezani z odsekom D-F, se odražajo v referenčni ceni izstopne točke Šempeter pri Gorici.

Podatki, ki se nanašajo na posamezne odseke prenosnega sistema in so potrebni za določitev referenčnih cen, so prikazani v spodnji tabeli:

Tabela 4: Podatki posameznih odsekov prenosnega sistema

Odsek	Dolžina* [km]	Smer toka plina	Vršna obremenitev *** [kWh/d]	Nadomestna vrednost sredstev [EUR]	Upravičeni stroški [EUR]
A-B	116,3	A->B	106.429.174	156.815.489	8.708.730
B-C	3,7	B->C	26.836.766	10.695.973	594.000
B-D	217,2	B->D	79.592.408	194.677.272	10.811.379
D-E	736,8**	D->E	53.705.604	221.154.691	12.281.800
D-F	100,3	D->F	25.886.804	172.966.232	9.605.659
Skupaj	1.174,3			756.309.567	42.001.568

* tlorisna dolžina

**razdalja med točko D in E predstavlja dolžino vseh plinovodov, ki so namenjeni le prenosu plina do domačih izstopnih točk.

*** na dan 26. 2. 2018

Pri določitvi referenčnih cen po matrični metodi se stroški porazdelijo na posamezne točke glede na obremenitev teh delov prenosnega sistema ob nastopu vršne obremenitve.

Upravičeni stroški, ki se bodo pokrivali s prihodki iz tarif za leto 2020, še niso določeni, saj je agencija v letu 2018 izdala soglasje k regulativnemu okviru in tarifnim postavkam omrežnine za leto 2019. Za leto 2019 znašajo upravičeni stroški, ki bodo pokriti s prenosnimi tarifami na podlagi zmogljivosti, 42.001.568 EUR. Ker se upravičeni stroški v letu 2020 glede na leto 2019 ne bodo bistveno spremenili, se navedeni podatek uporabi pri določitvi referenčnih cen za leto 2020. Glede na dejansko porazdelitev nadomestne vrednosti sredstev na odseke prenosnega sistema se v enakih deležih porazdelijo tudi upravičeni stroški, ki se bodo pokrivali iz prenosnih storitev na podlagi zmogljivosti. Ti stroški predstavljajo dovoljeni prihodek, ki se pokriva z vstopnimi in izstopnimi tarifami na podlagi zmogljivosti.

Na podlagi podatkov iz Tabele 2 in Tabele 4 so z matrično metodo izračunane naslednje referenčne cene z oznako I:

Tabela 5: Referenčne cene I (dovoljeni prihodek 42 mio EUR) iz matričnega modela

		Tarifa v [EUR/kWh/dan]
Vstopna točka	Ceršak	0,14020
Izstopna točka	Šempeter pri Gorici	0,86854
	Rogatec	0,03792
	Slovenija – domača izstopna točka	0,62458

Matrična metoda ne določi tarife za točko v smeri, v kateri ni pretoka, zato iz modela ne izhajajo tarife za vstopno točko Rogatec, Šempeter pri Gorici in Slovenija (domača vstopna točka) ter tarifa za izstopno točko Ceršak. Tarife za te povezovalne točke so določene v višini 90 % tarife v smeri pretoka, tarifa za vstopno točko Slovenija (domača vstopna točka) pa znaša aritmetično povprečje tarif na vseh mejnih vstopnih točkah.

Tabela 6: Referenčne cene I (dovoljeni prihodek 42 mio EUR) za vse vstopne in izstopne točke

		Tarifa [EUR/kWh/dan]
Vstopna točka	Ceršak	0,14020
	Šempeter pri Gorici	0,78168
	Rogatec	0,03413
	Slovenija – domača vstopna točka	0,31867
Izstopna točka	Ceršak	0,12618
	Šempeter pri Gorici	0,86854
	Rogatec	0,03792
	Slovenija – domača izstopna točka	0,62458

Od plinskega leta 2017/2018 naprej je zaznan precejšen upad zakupa prenosnih zmogljivosti za namene prenosa zemeljskega plina do drugih prenosnih sistemov oziroma za medsystemsko uporabo sistema, medtem ko se je zakup zmogljivosti s

strani domačih uporabnikov oziroma znotrajsistemska uporaba sistema zmanjšala le v manjši meri.

Tabela 7: Podatki o zakupljenih zmogljivostih

Vstopna oz. izstopna točka		Zakup zmogljivost na dan 1. 1. [MWh/dan]				
		2015	2016	2017	2018	2019
Vstopna točka	Ceršak	94.271	92.778	87.749	58.701	54.987
	Šempeter pri Gorici	6.388	4.342	4.350	1.707	1.707
	Rogatec	0	0	0	0	1.005
Izstopna točka	Ceršak	0	0	0	0	0
	Šempeter pri Gorici	0	0	0	0	0
	Rogatec	50.733	43.793	51.381	19.309	10.577
	Slovenija – domača izstopna točka	61.585	62.392	61.899	56.398	56.887

Upad zakupa se odraža v prihodkih operaterja prenosnega sistema in predstavlja veliko tveganje obsega zakupa tudi za prihodnja leta. Z namenom preprečitve skokovitega spreminjanja tarif v naslednjih letih ter zaradi preprečitve navzkrižnega subvencioniranja med medsistemske in znotrajsistemske uporabe omrežja je agencija na podlagi (c) točke četrtega odstavka 6. člena Uredbe 2017/460 predvidela, da se bodo referenčne cene za leto 2020 prevrednotile tako, da se bodo referenčne cene na vseh vstopnih in izstopnih točkah pomnožile s konstanto. S tem bo zagotovljeno, da bodo prihodki iz tarif za prenos na podlagi zmogljivosti za leto 2020 doseženi v višini, kot bodo določeni v soglasju k regulativnemu okviru za leto 2020.

Za potrebe prikazov izračunov v tem dokumentu znašajo prihodki iz tarif za prenos na podlagi zmogljivosti 34.720.823 EUR, kar predstavlja znesek iz regulativnega okvira 2019, konstanta v tem primeru pa znaša 0,83. Referenčne cene, določene na tej podlagi, so predstavljene v Tabeli 8.

Tabela 8: Referenčne cene II (dovoljeni prihodek 34,7 mio EUR) za vse vstopne in izstopne točke po izvedenem prevrednotenju

		Tarifa [EUR/kWh/dan]
Vstopna točka	Ceršak	0,11590
	Šempeter pri Gorici	0,64618
	Rogatec	0,02822
	Slovenija – domača vstopna točka	0,26343
Izstopna točka	Ceršak	0,10431
	Šempeter pri Gorici	0,71798
	Rogatec	0,03135
	Slovenija – domača izstopna točka	0,51631

Referenčna cena II za izstopno točko Šempeter pri Gorici je glede na ostale točke nekonkurenčna in uveljavitev takšne tarife bi povzročila še nižji zakup zmogljivosti. Izstopna točka Šempeter pri Gorici se nahaja na prenosni poti Avstrija–Slovenija–Italija; konkurenčna prenosna pot tej poti je Avstrija–Italija. Strošek zakupa prenosne poti Avstrija–Slovenija–Italija za primer letnega zakupa zmogljivosti je

na dan 1. 1. 2019 znašal 0,4526 EUR/kWh/dan¹, strošek zakupa prenosne poti Avstrija– Italija pa 0,3324 EUR/kWh/dan². Če bi uveljavili referenčne cene II, bi znašal strošek zakupa prenosne poti Avstrija–Slovenija–Italija 1,0795 EUR/kWh/dan, kar kaže na veliko nekonkurenčnost te prenosne poti.

Na podlagi zgoraj predstavljenih rezultatov analize skladno z (a) točko četrtega odstavka 6. člena Uredbe 2017/460 se je agencija odločila, da je treba referenčno ceno približati sedanji vrednosti, zato je določena referenčna cena za izstopno točko Šempeter pri Gorici v višini 0,09220 EUR/kWh/dan. S tem je zagotovljena konkurenčnost prenosne poti Avstrija–Slovenija–Italija. Ker se tarifa za vstopno točko Šempeter pri Gorici določi v višini 90 % tarife za izstopne točke, le-ta znaša 0,08298 EUR/kWh/dan.

Sprememba referenčne cene za točko Šempeter pri Gorici z uporabo primerjalne analize povzroči ob ostalih nespremenjenih pogojih manjši prihodek iz prenosnih storitev na podlagi zmogljivosti, zato je bil še enkrat izveden izračun referenčnih cen, ki zagotavlja dovoljen prihodek 34,7 mio EUR. Pri prevrednotenju so referenčne cene I pomnožene s konstanto 0,86. Končne referenčne cene z oznako III prikazuje Tabela 9.

Referenčne cene III, določene s prevrednotenjem in primerjalno analizo povzročijo operaterju prenosnega sistema vnaprej določen primanjkljaj za leto 2020 v višini 7.280.744 EUR. Operater sistema ima pravico primanjkljaj omrežnin prejeti v naslednjem letu oziroma zaradi preprečitve skokovitega spreminjanja tarifnih postavk omrežnin v naslednjih letih kot plačilo za storitve gospodarske javne službe dejavnost operaterja sistema v tistem letu, za katero je primanjkljaj ugotovljen. Primanjkljaj omrežnine za leto 2020 skupaj s premalo obračunanimi prihodki iz preteklih let bo skladno s petim odstavkom 255. člena EZ-1 operater prenosnega sistema upošteval pri določitvi omrežnin v naslednjem ali naslednjih regulativnih obdobjih.

Tabela 9: Referenčne cene III (dovoljen prihodek 34,7 mio EUR) za vse vstopne in izstopne točke po izvedenem prevrednotenju in primerjalni analizi

		Tarifa [EUR/kWh/dan]
Vstopna točka	Ceršak	0,12097
	Šempeter pri Gorici	0,08298
	Rogatec	0,02945
	Slovenija – domača vstopna točka	0,07780
Izstopna točka	Ceršak	0,10887
	Šempeter pri Gorici	0,09220
	Rogatec	0,03272
	Slovenija – domača izstopna točka	0,53889

Dokument Analiza - ACER o posvetovanju o tarifni strukturi za prenos plina v Sloveniji agenciji nalaga, da objavi poenostavljen tarifni model z vsemi potrebnimi informacijami, da lahko uporabniki izračunajo tarife za veljavno tarifno obdobje in

¹ Podatki povzeti s spletnih strani nacionalnega regulatorja oziroma operaterja prenosnega sistema

² Podatki povzeti s spletnih strani nacionalnega regulatorja oziroma operaterja prenosnega sistema

možno spreminjanje v času po tem tarifnem obdobju, zato je agencija skladno s tem priporočilom pripravila tudi model določitve referenčnih cen na podlagi matrične metode (Priloga 1 tega dokumenta). Na podlagi prikazanih vhodnih podatkov model izračuna referenčne cene I, ki predstavljajo osnovne cene brez nadaljnjih prilagoditev. Uporabnik lahko s spreminjanjem dovoljenega prihodka izračuna tudi referenčne cene II.

Uredba 2017/460 v 9. členu dopušča prilagoditve tarif za prenos na vstopnih točkah iz skladišč, izstopnih točkah v skladišča, na vstopnih točkah iz obratov za UZP ter infrastrukturi za odpravo izoliranosti. Ker slovenski prenosni sistem trenutno nima tovrstnih točk, prilagoditev ni bila izvedena.

3 OCENA PORAZDELITVE STROŠKOV

Ocena porazdelitve stroškov, povezanih s prihodki od prenosnih storitev, ki se pokrijejo s tarifami za prenos na podlagi zmogljivosti na podlagi 5. člena Uredbe 2017/460, temelji na naslednjih povzročiteljih stroškov, ki se nanašajo na:

- tehnične zmogljivosti ali
- prognozirane pogodbene zmogljivosti ali
- tehnične zmogljivosti in razdalje ali
- prognozirane pogodbene zmogljivosti in razdalje.

Na podlagi rezultatov ocene porazdelitve stroškov se ocenjuje stopnja navzkrižnega subvencioniranja med znotrajsistemsko in medsistemsko uporabo omrežja.

Agencija je odločila, da se za oceno porazdelitve stroškov kot povzročitelj stroškov uporabi prognozirana pogodbeno zmogljivost in razdalja. Tabela 10 prikazuje izračun primerjalnega indeksa porazdelitve stroškov zmogljivosti med znotrajsistemsko in medsistemsko uporabo omrežja.

Tabela 10: Primerjalni indeks porazdelitve stroškov zmogljivosti med znotrajsistemsko in medsistemsko uporabo omrežja

	Referenčne cene I	Referenčne cene III
Ocena prihodkov za znotrajsistemsko uporabo omrežja	38.597.797	32.557.714
Ocena prihodkov za medsistemsko uporabo omrežja	3.403.359	2.163.184
Ocena stroškovnega faktorja za znotrajsistemsko uporabo omrežja	14.058.153.736	14.058.153.736
Ocena stroškovnega faktorja za medsistemsko uporabo omrežja	2.226.275.379	2.226.275.379
Razmerje za znotrajsistemsko uporabo omrežja	0,00275	0,00232
Razmerje za medsistemsko uporabo omrežja	0,00153	0,00097
Primerjalni indeks porazdelitve stroškov zmogljivosti	56,94 %	81,78 %

Primerjalni indeks porazdelitve stroškov zmogljivosti med znotrajsistemsko in medsistemsko uporabo omrežja (primerjalni indeks CAA) znaša za primer referenčnih cen 56,94 %. Visoka vrednost primerjalnega indeksa je posledica določitve virtualne lokacije domače izstopne točke ter razdalje te točke od drugih vstopnih in izstopnih točk. V Sloveniji je 139 končnih odjemalcev ter 15 operaterjev distribucijskih sistemov ter zaprtih distribucijskih sistemov priključenih na prenosni sistem zemeljskega plina na skupaj 297 izstopnih točkah. Te izstopne točke se nahajajo na celotnem območju Slovenije z izjemo primorske regije. Za namene izračuna primerjalnega indeksa porazdelitve stroškov zmogljivosti je lokacija domače izstopne točke locirana v Vodica, razdalja od vstopne točke Ceršak do Vodice pa znaša 167 km.

Agencija meni, da je kljub visoki vrednosti primerjalnega indeksa porazdelitve stroškov zmogljivosti izbira metode referenčnih cen ustrezna, saj se tarife določijo tako, da odražajo dejanske stroške prenosnega sistema, ki nastajajo na določenem delu prenosnega sistema. Dejstvo, da je bil prenosni sistem zgrajen predvsem za namene oskrbe domačih uporabnikov, se odraža v višji nadomestni vrednosti prenosnega sistema, namenjenega le oskrbi slovenskih uporabnikov sistema, ki znaša 221 mio EUR, ter v upravičenih stroških, ki znašajo 12,3 mio EUR. Referenčna cena III za izstopno točko znotraj Slovenije je 0,53889 EUR/kWh/dan in je višja od drugih referenčnih cen. Določitev referenčne cene na podlagi druge metode ne bi odražala dejanskih stroškov prenosnega sistema in bi omogočala navzkrižno subvencioniranje med medsystemsko ter znotrajsystemsko uporabo.

4 OKVIRNE INFORMACIJE O PRIHODKIH IZ PRENOSNIH STORITEV

Upravičeni stroški operaterja prenosnega sistema za leto 2020 še niso določeni, zato se bodo za namene te odločitve uporabili podatki za leta 2019. Akt o metodologiji za določitev regulativnega okvira operaterja sistema zemeljskega plina (Uradni list RS, 21/18) določa vrsto in kriterije ter način izračuna elementov regulativnega okvira, na podlagi katerega operater prenosnega sistema določi upravičene stroške in s tem povezane potrebne prihodke, ki jih posreduje agenciji v soglasje. Hkrati operater prenosnega sistema določi posamezne tarifne postavke omrežnine tako, da ob načrtovani uporabi prenosnega sistema prihodki iz omrežnin dosežejo največ znesek omrežnin regulativnega obdobja.

V nadaljevanju so predstavljene okvirne informacije iz (b) točke prvega odstavka 30. člena Uredbe 2017/460, skupaj s podano obrazložitvijo. Vse informacije se nanašajo na leto 2020 tako, da se upoštevajo informacije, določene za regulativni okvir za leto 2019. Agencija meni, da so podatki za leto 2019 dovolj dobra osnova za potrebe posredovanja okvirnih informacij za tarifno obdobje 2020.

1. Upravičeni stroški, ki se pokrivajo s prenosnimi in neprenosnimi storitvami, znašajo 46,1 mio EUR. Zaradi predvidenega premajhnega zakupa zmogljivosti na vstopnih in izstopnih točkah, ki lahko močno vpliva na dvig tarifnih postavk omrežnine, je agencija za regulativni okvir 2019 odločila, da lahko operater prenosnega sistema doseže prihodke iz prenosnih in neprenosnih storitev v višini 38,8 mio EUR. Razlika med upravičenimi stroški in dovoljenim prihodkom v višini 7,3 mio EUR predstavlja vnaprej določen primanjkljaj, ki se poračuna v naslednjih regulativnih obdobjih.
2. Okvirni prihodki iz prenosnih storitev znašajo 36,4 mio EUR.
3. Razmerje med okvirnimi prihodki od tarif za prenos na podlagi zmogljivosti in okvirnimi prihodki od tarif za prenos na podlagi blaga znaša 95/5.
4. Razmerje med okvirnimi prihodki od tarif za prenos na podlagi zmogljivosti na vseh vstopnih točkah in okvirnimi prihodki od tarif za prenos na podlagi zmogljivosti na vseh izstopnih točkah znaša 16/84.
5. Razmerje med okvirnimi prihodki od znotrajsistemske uporabe omrežja na vstopnih in izstopnih točkah in med okvirnimi prihodki od medsistemske uporabe omrežja na vstopnih in izstopnih točkah znaša 94/6.

5 PRIMERJAVA METODOLOGIJE REFERENČNIH CEN NA PODLAGI MATRIČNE METODE Z METODOLOGIJO NA PODLAGI RAZDALJE

Ker je agencija odločila, da se za določitev referenčnih cen uporabi matrična metoda, je skladno s (vi) podtočko (a) točke prvega odstavka 26. člena Uredbe 2017/460 potrebna primerjava teh referenčnih cen z okvirnimi cenami, določenimi z metodologijo na podlagi razdalje.

Referenčne cene na podlagi matrične metode, ki jih prikazuje Tabela 11, so enake referenčnim cenam, prikazanim v poglavju 2. Referenčne cene, določene z metodologijo na podlagi razdalje (v nadaljevanju so označene z oznako CWD), so določene z enakimi vhodnimi podatki. Pri tem se referenčne cene CWD-I določene tako, da je s predvidenimi zakupi dosežen dovoljen prihodek v višini 42 mio EUR, medtem ko so referenčne cene CWD-III določene tako, da se izvedeta prevrednotenje ter primerjalna analiza in pokrije dovoljeni prihodek v višini 34,7 mio EUR.

Agencija ugotavlja, da je s prikazom izračunanih referenčnih cen pred prevrednotenjem ter po prevrednotenju in primerjalni analizi omogočena pregledna in nepristranska primerjava referenčnih cen, določenih z različnimi metodami izračuna referenčnih cen.

Pri določitvi referenčnih cen na podlagi matrične metode ni potreben vhodni podatek o razmerju med prihodki na vstopnih in izstopnih točkah, saj se referenčne cene določijo na podlagi dejanskega stroška posameznega dela prenosnega sistema. Za potrebe določitve referenčnih cen na podlagi metodologije CWD pa je uporabljeno razmerje med prihodki na vstopnih in izstopnih točkah 50/50.

Agencija ugotavlja, da je matrična metoda določitve cen ustrežnejša, saj referenčna cena za posamezno vstopno ali izstopno točko odraža dejanske stroške prenosnega sistema in obremenitev sistema.

Določitev cen po metodi CWD za slovenski prenosni sistem ni ustrezna, ker vnaprej določeno razmerje med prihodki na vstopnih in izstopnih točkah v višini 50/50 ne odraža dejanskih stroškov, povezanih s prenosom plina po slovenskem prenosnem sistemu. V primeru uporabe metode CWD bi bilo treba na izstopne točke prenesti več kot 50 % prihodkov, ker so tudi stroški, povezani s prenosom do izstopnih točk, večji, kot stroški, povezani s prenosom od vstopnih točk.

Tabela 11: Primerjava referenčnih cen na podlagi matrične metode z metodologijo na podlagi razdalje

		Matrična metoda		Metodologija CWD	
		Ref. cene I	Ref. cene III	Ref. cene CWD-I	Ref. cene CWD-III
Vstopna točka	Ceršak	0,14020	0,12097	0,44597	0,37775
	Šempeter pri Gorici	0,78168	0,08298	0,44404	0,08298
	Rogatec	0,03413	0,02945	0,42763	0,36222
	Slovenija – domača vstopna točka	0,31867	0,07780	0,43921	0,27432
Izstopna točka	Ceršak	0,12618	0,10887	0,40137	0,33998
	Šempeter pri Gorici	0,86854	0,09220	0,79826	0,09220
	Rogatec	0,03792	0,03272	0,20334	0,17224
	Slovenija – domača izstopna točka	0,62458	0,53889	0,33296	0,28203

Primerjava rezultatov ocene porazdelitve stroškov, povezanih s prihodki od prenosnih storitev, ki se pokrijejo s tarifami za prenos na podlagi zmogljivosti, prikazana v Tabela 12, dokazuje ustreznost izbrane metode. Primerjalni indeks porazdelitve stroškov zmogljivosti CAA je v primeru določitve referenčnih cen brez prevrednotenja in primerjalne analize na podlagi metodologije razdalje višji, kot je za matrično metodo. V obeh primerih sta za oceno porazdelitve stroškov kot povzročitelja stroškov uporabljeni prognozirana pogodbeno zmogljivost in razdalja.

Tabela 12: Primerjava rezultatov ocene porazdelitve stroškov, povezanih s prihodki od prenosnih storitev, ki se pokrijejo s tarifami za prenos na podlagi zmogljivosti

Primerjana komponenta	Matrična metoda		Metodologija CWD	
	Ref. cene I	Ref. cene III	Ref. cene CWD-I	Ref. cene CWD-III
Ocena prihodkov za znotrajsistemsko uporabo omr.	38.597.797	32.557.714	32.427.897	27.098.441
Ocena prihodkov za medsystemsko uporabo omr.	3.403.359	2.163.184	9.573.104	7.546.746
Ocena stroškovnega faktorja za znotrajsistemsko up. omr.	14.058.153.736			
Ocena stroškovnega faktorja za medsystemsko up. omr.	2.226.275.379			
Razmerje za znotrajsistemsko uporabo omrežja	0,00275	0,00232	0,00231	0,00193
Razmerje za medsystemsko uporabo omr.	0,00153	0,00097	0,00430	0,00339
Primerjalni indeks porazdelitve stroškov zmogljivosti	56,94 %	81,78 %	60,34 %	55,00 %

Skladno s priporočilom dokumenta Analiza - ACER agencija kot Prilogo 2 tega dokumenta objavlja izračun primerjalnega indeksa porazdelitve stroškov zmogljivosti na podlagi matrične metode ter metodologije CWD.

6 TARIFE ZA PRENOS NA PODLAGI BLAGA TER NEPRENOSNE STORITVE

Tarifa za prenos na podlagi blaga

Tarifa za prenos na podlagi blaga predstavlja tarifo, namenjeno pokrivanju porabljenega zemeljskega plina za potrebe lastne rabe operaterja prenosnega sistema pri kondicioniranju zemeljskega plina v merilno-regulacijskih postajah in drugih postajah in ogrevanju teh objektov ter pogonu kompresorjev v kompresorskih postajah Kidričevo in Ajdovščina. Tarifa za lastno rabo se določi tako, da pokriva tisti del upravičenih stroškov, ki se nanaša na zgoraj navedene količine zemeljskega plina.

Dovoljeni prihodek, ki se bo pokrival s tarifo za lastno rabo, znaša 1,7 mio EUR in predstavlja 4,4 % dovoljenega prihodka. Tarifa za lastno rabo za leto 2019 znaša 0,03254 EUR/kWh in predvideva se, da se tudi leta 2020 ne bo bistveno spremenila.

Tarifna postavka za lastno rabo je za vse uporabnike prenosnega sistema enaka in odraža stroške, povezane z lastno rabo. Obračunani znesek omrežnine za lastno rabo je odvisen od tarifne postavke za lastno rabo in 0,4 % prenesene količine zemeljskega plina na posamezni izstopni točki (Q_m). Vrednost konstante 0,4 je določena na podlagi tehničnih karakteristik kompresorskih enot. Prenesena količina zemeljskega plina na posamezni izstopni točki se določi na podlagi izmerjenih količin na izstopni točki.

Neprenosne storitve:

Osnovna neprenosna storitev, obračunana uporabnikom prenosnega sistema, ki zakupijo izstopno zmogljivost, je storitev meritve.

Uporabniku prenosnega sistema, ki zakupi izstopno zmogljivost, se omrežnina za meritve obračunava v obliki tarifne postavke za meritve (C_M) in z upoštevanjem velikosti merilne naprave in števila tlačnih redukcij.

Tarifna postavka za meritve se določi tako, da se z omrežnino za meritve pokriva tisti del upravičenih stroškov, ki nastanejo v zvezi z obsegom izvajanja meritev, in se nanašajo na izvajanje meritev, obdelavo merjenih podatkov, vzdrževanje, kalibriranje in z zakonom določene periodične menjave merilnih naprav.

Dovoljeni prihodek, ki se bo pokrival s tarifo za meritve, znaša 358.713 EUR in predstavlja 0,9 % dovoljenega prihodka. Tarifa za meritve za leto 2019 znaša 20,14334 EUR/mesec in predvideva se, da se tudi v letu 2020 ne bo bistveno spremenila.

Operater prenosnega sistema lahko zaračunava uporabnikom prenosnega sistema v okviru izvajanja gospodarske javne službe tudi ostale storitve, ki predstavljajo neprenosne storitve. Tarifne postavke za ostale storitve se določijo tako, da se upoštevajo dejanski stroški teh storitev. V postopku določitve regulativnega okvira operater prenosnega sistema določi tudi posamezne tarifne postavke za ostale

storitve, h katerim poda soglasje agencija. Za leto 2019 se predvidevajo prihodki iz ostalih storitev višini 2.051.866 EUR, kar predstavlja 5,3 % dovoljenega prihodka.

Ostale storitve ter tarifne postavke so prikazane v Prilogi 3.

7 OKVIRNE INFORMACIJE O TARIFAH ZA PRENOS

Z določitvijo tarifnih postavk omrežnine za vstopne in izstopne točke v novem regulativnem obdobju 2020–2021 se bodo spremenile tarifne postavke glede na leto 2019.

Tabela 13: Ocenjene razlike tarifnih postavk za vstopne in izstopne točke v letu 2020 glede na leto 2019

		Tarifna postavka za točko [EUR/kWh/dan]		Razlika 2020/2019 [EUR/kWh/dan]	Razlika 2020/2019 [%]
		2019	2020*		
Vstopna točka	Ceršak	0,11484	0,12097	0,00613	5,34 %
	Šempeter pri Gorici	0,08352	0,08298	-0,00054	-0,65 %
	Rogatec	0,08644	0,02945	-0,05699	-65,93 %
	Slovenija – domača vstopna točka	0,08513	0,07780	-0,00733	-8,61 %
Izstopna točka	Ceršak	0,10335	0,10887	0,00552	5,34 %
	Šempeter pri Gorici	0,09216	0,09220	0,00004	0,04 %
	Rogatec	0,06403	0,03272	-0,03131	-48,90 %
	Slovenija – domača izstopna točka	0,43289	0,53889	0,10600	24,49 %

*določena kot referenčna cena III iz 2. poglavja tega dokumenta

Referenčne cene za 2020 se precej razlikujejo od veljavnih vstopnih in izstopnih tarifnih postavk za leto 2019. V trenutku priprave utemeljene odločitve tarifne postavke omrežnine za leto 2020 še niso bile določene, saj je bilo v letu 2018 izdano soglasje k regulativnemu okviru in tarifnim postavkam omrežnine le za leto 2019. Regulativni okvir ter tarifne postavke omrežnine za leti 2020 in 2021 bodo določeni in potrjeni najkasneje do 31. 5. 2019, zato so prikazane referenčne cene za leto 2020 indikativne cene. S strani agencije potrjene tarifne postavke omrežnine za leto 2020 se lahko nekoliko razlikujejo od referenčnih cen, predstavljenih v tem dokumentu. Tarifne postavke omrežnine za leto 2021 bodo lahko skladno z 12. členom Akta o metodologiji za obračunavanje omrežnine za prenosni sistem zemeljskega plina, ki ga je svet agencije potrdil na svoji 59. redni seji 26. 3. 2019, glede na leto 2020 spremenjene za največ 3 %.

ACER v svoji analizi z dne 13. 12. 2018 ugotavlja, da določitev omrežnine za izstopno točko znotraj Slovenije z upoštevanjem stopnje izstopne postavke za posamezno odjemno skupino ni ustrezno in v Uredbi 2017/460 tudi ni predvideno. Sedanji način določitev omrežnine za izstopno točko znotraj Slovenije določa različne odjemne skupine za izstopne točke znotraj Slovenije (C_{PK1} do C_{PK8}) na takšen način, da je uporabnikom v nižjih odjemnih skupinah obračunan višji znesek omrežnine na enoto zmogljivosti kot uporabnikom v višjih odjemnih skupinah. Ta mehanizem omogoča, da imajo primerljivi končni odjemalci, priključeni na prenosni sistem, v primerjavi z istovrstnimi končnimi odjemalci, priključenimi na distribucijski sistem, primerljivo omrežnino. Trenutno je v Sloveniji na prenosni sistem priključenih 139 končnih odjemalcev, od katerih več kot 85 % na leto zakupi zmogljivost v višini manj kot 250.000 kWh/dan. Tovrstni končni odjemalci imajo v primerjavi s končnimi odjemalci, priključenimi na distribucijski sistem,

precejšnje konkurenčno prednost, saj njihova omrežnina predstavlja le tretjino omrežnine primerljivih končnih odjemalcev na distribucijskem omrežju.

Agencija se je odločila za postopno zniževanje stopenj izstopne tarifne postavke za posamezno odjemno skupino in dokončno ukinitvev teh stopenj v roku petih let ter s tem postopen prehod na nov način zaračunavanja omrežnine za prenos. Navedena odločitev agencije je tudi uveljavljena z Aktom o metodologiji za obračunavanje omrežnine za prenosni sistem zemeljskega plina, ki ga je svet agencije sprejel na svoji 59. redni seji 26. 3. 2019. V postopku sprejemanja tega akta (med javno obravnavo) je agencija prejela pripombe zainteresirane javnosti, ki nasprotuje ukinitvi odjemnih skupin in meni, da se bodo tako razlike med uporabniki prenosnega sistema in uporabniki distribucijskega sistema še povečale in da bodo s tem uvedene še bolj diskriminatorne razmere na trgu z zemeljskim plinom. Agencija se načeloma strinja z ugotovitvami zainteresirane javnosti, hkrati pa ugotavlja, da dosedanja ureditev (več odjemnih skupin) ni usklajena z Uredbo 2017/460, ki zahteva enako referenčno ceno na vseh izstopnih točkah znotraj Slovenije.

Tarifne postavke omrežnine za leto 2020 bodo skladno z 29. in 32. členom Uredbe 2017/460 objavljene najpozneje 30 dni pred letno dražbo letnih zmogljivosti.

Skladno z 28. členom Uredbe 2017/460 je bilo izvedeno tudi posvetovanje o popustih, multiplikatorjih in sezonskih faktorjih. Končno odločitev o višini multiplikatorjev in sezonskih faktorjev je agencija sprejela z Aktom o metodologiji za obračunavanje omrežnine za prenosni sistem zemeljskega plina, sprejetim 26. 3. 2019. Multiplikatorji in sezonski faktorji so prikazani v Tabeli 14 in Tabeli 15.

Tabela 14: Multiplikatorji za posamezne standardne produkte zmogljivosti:

Standardni produkt zmogljivosti	Stopnja multiplikatorja
Četrtnetni (M_Q)	1,45
Mesečni (M_M)	1,5
Dnevni (M_D)	2,75
Znotrajdnevni (M_{ZD})	2,8

Tabela 15: Sezonski faktorji za posamezni standardni produkt zmogljivosti:

Plinski mesec (m)	Sezonski faktor za posamezni standardni produkt zmogljivosti			
	Četrtnetni $S_{Q(m)}$	Mesečni $S_{M(m)}$	Dnevni $S_{D(m)}$	Znotraj dneva $S_{ZD(m)}$
Januar	1,652	1,679	1,742	1,742
Februar	1,652	1,666	1,729	1,729
Marec	1,652	1,612	1,673	1,673
April	0,675	0,807	0,837	0,837
Maj	0,675	0,640	0,664	0,664
Junij	0,675	0,579	0,601	0,601
Julij	0,528	0,504	0,523	0,523
Avgust	0,528	0,495	0,514	0,514
September	0,528	0,584	0,606	0,606
Oktober	1,145	0,750	0,778	0,778
November	1,145	1,130	1,172	1,172
December	1,145	1,554	1,613	1,613

Tej utemeljeni odločitvi agencije o določitvi metodologije referenčnih cen za prenosni sistem zemeljskega plina so priložene naslednje priloge:

Priloga 1: Poenostavljeni tarifni model

Priloga 2: Izračun primerjalnega indeksa porazdelitve stroškov zmogljivosti

Priloga 3: Seznam ostalih storitev, ki predstavljajo neprenosne storitve

8 ZAKLJUČEK

Agencija z utemeljeno odločitvijo skladno s četrtem odstavkom 27. člena Uredbe 2017/460 določa metodologijo referenčnih cen ter referenčne cene za leto 2020. Referenčne cene so določene na podlagi matrične metode, saj je z utemeljeno odločitvijo dokazano, da je za določitev vstopnih in izstopnih tarif slovenskega prenosnega sistema ustreznejša uporaba matrične metode. Referenčne cene, določene z matrično metodo, odražajo upravičene stroške posameznih delov prenosnega sistema. Z uporabo matrične metode se določijo referenčne cene za posamezno vstopno in izstopno točko prenosnega sistema ob upoštevanju nadomestne vrednosti in vršne obremenitve posameznih delov prenosnega sistema.

Pri določitvi referenčnih cen je agencija na podlagi (c) točke četrtega odstavka 6. člena Uredbe 2017/460 referenčne cene za leto 2020 prevrednotila tako, da je referenčne cene I na vseh vstopnih in izstopnih točkah pomnožila s konstanto 0,86. Na podlagi (a) točko četrtega odstavka 6. člena Uredbe 2017/460 je agencija cene na točki Sempeter pri Gorici prilagodila tako, da je prenosna pot konkurenčna.

Tarifne postavke omrežnine, ki jih bo operater prenosnega sistema zaračunaval uporabnikom prenosnega sistema v letu 2020, še niso določene, saj še ni določen regulativni okvir za leto 2020. Zaradi tega predstavljajo referenčne cene iz utemeljene odločitve indikativne cene. V primerjavi s tarifnimi postavkami omrežnine za leto 2019 se referenčne cene najbolj spreminjajo za uporabnike sistema, ki zakupijo točko Rogatec ter domačo izstopno točko.

Utemeljeni odločitvi so priložene tudi priloge, ki prikazujejo poenostavljen tarifni model, izračun primerjalnega indeksa porazdelitve stroškov zmogljivosti ter seznam ostalih storitev, ki predstavljajo neprenosne storitve.